153 . Remetea Oaşului | Comuna: Oraşu Nou | Judeţ: Satu Mare | Punct: Remetea Şomoş I, Remetea Şomoş II, Coasta Boineşti (Belevara) | Anul: 2005

Anul: 2005
Cod RAN: 138422.02
Perioade: Preistorie
Epoci: Paleolitic, Mezolitic
Tipuri sit: descoperire izolată, amenajare/construcţie
Categorii sit: Apărare (construcţii defensive), Domestic
Autori: Ciprian Astaloş, Sanda Bălescu, Adrian Doboş, Roxana Dobrescu, Emilie Goval, Bertrand Lefevre, Gabriel Popescu, Alain Tuffreau
Instituţii: Muzeul Judeţean Satu Mare, Université des Sciences et Technologies, Lille, France, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", Bucureşti, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", Bucureşti, Université des Sciences et Technologies, Lille, France, Université des Sciences et Technologies, Lille, France, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", Bucureşti, Université des Sciences et Technologies, Lille, France

Raport

Remetea Şomoş I

Dealul Somoş se situează pe malul drept al râului Tur, la NE de satul Remetea. Dealul este constituit din depuneri vulcanice, marcând existenţa unui vulcan activ în Pliocen.

Maria Bitiri a efectuat cercetări pe vârful colinei, în ceea ce pare a fi conul de erupţie al vulcanului. Săpăturile, desfăşurate între 1962 şi 1965, au acoperit o suprafaţă totală de 302 m2. Au fost identificate trei niveluri arheologice, Gravettian, Aurignacian şi Musterian, într-o secvenţă stratigrafică de aproape un metru grosime. Descrierea pedologică face dificilă orice interpretare de natură stratigrafică.

După materialul arheologic păstrat la Muzeul din Baia Mare şi după desenele publicate de Maria Bitiri, nivelul «musterian» conţine câteva bifaciale (şi cel puţin un prondnik) care ar permite, în opinia lui Alain Tuffreau, atribuirea acestui nivel Micoquianului din Europa orientală.

Pe dealul Remetea Şomoş I au fost efectuate două sondaje (R1 şi R2, coordonatele lui R2: 47° 53’ 17 N, 023° 19’ 42 E, altitudine: 199 m), cât şi numeroase carotari. Toate s-au dovedit a fi sterile. Sedimentele sunt fie remaniate sau este vorba de depozite argiloase cu o vârstă probabil anterioară ocupării paleolitice. Se pare că la Remetea Şomoş I săpăturile Mariei Bitiri au epuizat aşeazarea paleolitică.

Remetea Şomoş II

Situl Remetea Şomoş II se afla pe versantul de N al dealului Remetea. Materialul arheologic este asemănător cu cel de la Remetea Şomoş I. Carotările au pus în evidenţă prezenţa unui strat argilos. Ni se pare interesantă şi necesară efectuarea unor sondaje în 2006 sub rezerva obţinerii autorizaţiei actualului proprietar de teren.

Coasta Boineşti (Belevara)

Aşezarea, aflată la o distanţă de 1250 m de Remetea Şomoş, se situează pe locul cel mai înalt al unui pinten vulcanic, orientat SV-NE; una din laturile sale domină la SE de o manieră abruptă pârâul Valea Rea, iar cealaltă latură se prezintă sub forma unei pante mai line prezentând un strat argilos. Extremitatea de NE a pintenului vulcanic care domină râul Lechincioara este barată de o ridicare de pamânt în care se află vestigiile unei cetăţi protoistorice.

Terenul pe care este situată aşezarea este proprietatea comunei Bixad; nu este cultivat şi serveşte drept păşune.

Generat la: 06.08.2025 17:01

Aşezarea a fost descoperită în 1957 de C.S. Nicolaescu-Popşor şi Elena Covaci. Ei au făcut două sondaje şi au identificat două niveluri arheologice atribuite unui Musterian final şi unui Musterian mijlociu. Săpăturile au fost reluate în 1960, 1962 şi 1967 de către Maria Bitiri care a trasat mai multe şanţuri cu o suprafaţă totală de 250 m2.

Au fost recunoscute trei niveluri arheologice, diferenţiate mai mult pe baze tipologice decât stratigrafice: - nivel III: Gravettian în depozitele orizontului A, - nivel II: Aurignacian într-un un limon maroniu, - nivel I: Musterien tardiv în depozite argiloase roşcate.

Examinarea materialului din nivelul aurignacian a fost realizată de R. Dobrescu (2003). Extrem de variată, materia primă este de origine locală, în mare parte culeasă din cursurile apelor din împrejurimi. Ea este reprezentată de roci metamorfice, de roci vulcanice (andezit, obsidian), de cuarţite şi de roci silicioase (jasp, chert). Jaspul reprezintă jumătate din materia primă. Blocurile au fost aduse în sit după decorticare în locurile de aprovizionare. Nucleele (15,49 % inclusiv cei fragmentari) sunt în majoritate unipolare sau bipolare destinate unei producţii de suporturi laminare rectilinii (lungime medie: 64 mm), destul de late (de 16 la 32 mm) şi groase (7,7 mm). Aşchiile brute (37,55 % din serie) sunt însă mult mai numeroase decât lamele şi lamelele (27,23%). Operaţiunea de plein débitage intervine adeseori după realizarea unei crête antérieure. Totuşi, în cazul blocurilor de jasp care reprezintă jumătatea materiei prime, debitajul poate sa înceapă direct, datorită formei paralelipipedice a blocurilor.

Uneltele sunt dominate masiv de grattoare (61%) : pe vârf de lamă, carenate şi diverse. Urmatoarea categorie importantă de unelte este cea a racloarelor (11,5%), urmată de cea a burinelor, a lamelor şi lamelelor retuşate.

Anul acesta au fost efectuate cinci sondaje în locul cel mai înalt, aproape de o bornă topografică (47°53’ 56N, 023° 20’ 01E), situându-se la cota 216 după o hartă mai veche şi la cota de 219 m după relevarea prin GPS. Implantarea sondajelor a fost dictată de necesitatea observării poziţiei vechilor săpături cât şi de rezultatele obţinute în urma carotării.

Se pare că pe terenul unde se află situl pământul nu a fost cultivat, el servind doar ca păşune.

Descrierea sondajelor:

Sondaj B1: cu o suprafaţă de 4 m2 şi o adâncime maximă de un metru, acest sondaj a pus în evidenţă următoarea succesiune stratigrafică: Sol de suprafaţă (gr. max.: 0,30 m) conţinând în partea inferioară, la limita cu depozitul următor, material litic (nivel arheologic C), Silt brun gălbui închis (10 YR 4/4 şi 4/6), argilos, cu o grosime maximă de 0,30 m, prezentând în partea superioară un strat difuz de blocuri de andezit (L max.: 0,15 m), Silt brun închis (7,5 YR 5/6), argilos, observabil pe o grosime de 0,40 m, aşezat pe blocuri mari de andezit ce constituie substratul. Acest limon a livrat material litic (nivel arheologic D).

Sondaj B2: suprafaţă: 2 m2; adâncime: 1,3 m. Acest sondaj nu a livrat material arhologic. Stratigrafie: Sol de suprafaţă (gr. max.: 0,30m), Silt brun gălbui închis (10 YR 4/4 şi 4/6), argilos, cu o grosime maximă de 0,30 m, Silt brun închis (7,5 YR 5/6), observabil pe 0,90 m, argilos, conţinând numeroase fragmente de andezit (L = câţiva cm), în parte dezagregate.

Sondaj B3: acest sondaj a relevat prezenţa unui silt argilos roşcat, steril, remaniat probabil de vechile săpături.

Sondaj B4: cu o suprafaţă de 11 m2, acest sondaj este cel care a dat cea mai mare cantitate de material litic (peste 500 de piese). Stratigrafie: Sol de suprafaţă (gr. max.: 0,30 m) conţinând piese în partea inferioară şi în cea superioară a limonului următor (nivel C, material gravettian), Silt brun gălbui închis (10 YR 4/4 şi 4/6), cu o grosime maximă de 0,25 m, conţinând un nivel de piese litice cu o extrem de uşoară dispersie verticală şi câţiva cărbuni (nivel C1, aurignacian), Silt puternic argilos, roşu spre roşu închis (2,5 YR 4/6 şi 3/6), observabil pe o adâncime de 0,70 m. Partea superioară a limonului argilos a livrat piese litice (nivel D, paleolitic mijlociu), separate de cele din nivelul C1 de 0,15 până la 0,20 m de sediment steril. O singură aşchie a fost descoperită la la o adâncime de 0,30 m în siltul argilos de culoare roşie spre roşu închis. În sectorul SE al sondajului B4, apar numeroase blocuri de andezit, în parte dezagregate, învelite într-o argilă roşcată.

Sondaj B5: cu o suprafaţă de 2 m2, acest sondaj a pus în evidenţă o secvenţă stratigrafică asemănătoare cu cea din B2. Aceste două sondaje se situează la cea mai joasă altitutdine.

Câteva piese au fost descoperite în partea superioară a sondajului (nivelurile C şi C1) cât şi în siltul argilos (nivel L), brun gălbui închis (10 YR 4/4 la 4/6), observabil sub stratul vegetal.

Secvenţa stratigrafică observată la Boineşti corespunde unui strat subţire argilos specific depresiunilor, afectând substratul compus din roci vulcanice. Originea sedimentelor este, deci, locală. În absenţa materialului arheologic, al cărbunilor necesari unei datări 14C şi a datărilor de sedimente prin metoda OSL, orice interpretare cronostratigrafică este imposibilă. Observarea profilelor ridică semne de întrebare asupra interpretării diagramelor polinice propusă de M. Cârciumaru în 1989 care ar fi recunoscut un insterstadiu intra-würmien în primii 30 de centimetrii ai secvenţei. Apropierea de solul vegetal şi numărul mare de polen de tei ne determină să propunem mai degrabă o atribuire Holocenului.

Mai jos, pe versantul dinspre nord-vest s-au observat loessuri recente, care lipsesc de pe înălţimea pintenului vulcanic unde este situată aşezarea paleolitică.

Au fost efectuate o serie de prelevări pentru datări IRSL. Cărbunii prelevaţi constituie obiectul unor datări 14C. Rezultatele vor putea fi confruntate cu cele obţinute prin metoda IRSL.

Materialul arheologic rezultat din campania 2005 se află în prezent la IAB, dar înregistrarea realizată pe teren cu teodolitul, completată de o primă examinare a pieselor de către R. Dobrescu, permite furnizarea unor informaţii preliminare. Sondajul care a livrat cea mai mare cantitate de material este B4. Cel mai bine reprezentat nivel este C1 cu 46,28% (C = 40,38%, D = 13,33%). O primă evaluare a materialului litic ne arată următoarea distribuţie: niv. C – unelte 1,41% (dintre care o lamelă à dos), lame şi lamele 12,12%, aşchii 39,62%, nuclee 2,83%, percutoare 1,41%, esquilles şi spărturi 42,45%; niv. C1 – unelte 2,88% (6 grattoare şi o piesă retuşată), lame şi lamele 14,81%, aşchii 53,90%, nuclee 5,34%, esquilles şi spărturi 22,63%; niv. D – unelte 1,42%, lame şi lamele 8,57%, aşchii 47,14%, nuclee 18,57%, esquilles şi spărturi 24,28%.

În nivelul C, repartizarea litică arată o distribuţie pe verticală pe o grosime de 15 cm maxim. Este încă devreme să ne pronunţăm dacă distribuţia pe verticală a materialului este rezultatul unor factori tafonomici (apropierea de suprafaţă) sau al unor ocupări multiple ale căror urme s-au pierdut în cursul sedimentării.

În diferitele niveluri, prezenţa nucleelor, a produselor de debitaj şi a uneltelor ne fac să ne gândim că acest material nu indică simple halte de vânătoare, ci mai degrabă campări de mai lungă durată. Implantarea lor a fost impusă de poziţia excepţională care a permis observarea bazinului Oaş pe distanţe de mai mulţi kilometri de jur împrejur, permiţând totodată observarea deplasării marilor ierbivore.

Informații suplimentare online

Raportul 3482 din cronica.cimec.ro
Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro

Generat la: 06.08.2025 17:01